

EL BORINOT

Setmanari il·lustrat
20 cms.

ANY III - NÚM. 85
9 DE JULIOL DE 1925
PREU de SUBSCRIPCIÓ:
UN TRIMESTRE 2'50

LA CORRESP. A
L'ADMINISTRACIÓ:
ANGELS, 22 I 24
BARCELONA

L'HOME PROPOSA...

PER JOSEP NAVARRO COSTABELLA

I

En arribar a la cantonada Daniel va romandre palplantat. Va fer un esforç per tal de seguir endavant i no pogué.

Ningú no em té pietat!, es deia amb fonda desesperació. Qui més feliç que jo abans de conèixer-la? La meua felicitat era tan gran, que àdhuc el no haver conegut els pares, el no tenir a ningú de família em semblava lleu, suportable.

Daniel es queixava amb raó. Paleta excellent, dels que millor setmanada cobrava, vivia com el peix a l'aigua en un pis prou petit per no sentir-se sol. Els dinou anys l'havien arreu arreu exuberant de salut, sense cap cabòria i amb prou delit per fer-ne un divertiment de qualsevolça mal de cap.

Però Daniel no comptava que els homes solen enamorar-se. Per ell, amor era el rodolar dels braços d'una dona als de l'altra; l'enamorament que en diuen de debò, una carrincloneria a propòsit pels quatre senyors que, no sabent com passar la estona, fan versos.

Daniel estava fermament convençut que mai no faria una passa més enllà de l'altra per una d'aquestes mosses que en cada home veuen un marit. Casar-se, mai! Era massa bonica la llibertat per llençar-la per un tres i no res. Quina estupidesa tenir al costat la mateixa dona sempre!

Què hi feia tot sol, al món? De què li servia la llibertat? Per anar amb quatre companys poca-soltes i sense suc ni bruc. Què en feia, d'aquell pis dels parets del qual des de que ell hi estava no havien sentit les enjogassades rialles d'una xicota? Per què el volia, el bon jornal, si es feia tan bonic i tan bonic que, tot fent el savi es deixa plomar. Quina delícia tenir al costat, continuament, tota la vida, una dona volguda, una dona que no tingui altra voluntat que la nostra, que endevini el més amagat dels nostres pensaments!, anava reflexionant Daniel, més girat que una mitja, el dia que, sense haver-los de fer servir, feia les deu vegades que portava colls i punys a planxar al taller on treballava Magdalena.

Però aquesta no semblava estar massa decidida a correspondre'l. Cert que cada vegada que Daniel anava a cercar els colls i punys ja planxats, la conversa d'ambdós s'allargava més enllà dels límits prudencials, que llurs estretes de mans eren afectuoses, però al carrer, Magdalena canviava totalment: prenia un aire sorrut i de poques raons.

Un vespre, quan Daniel anava a entrar a casa seva, com sempre sense haver pogut dir a Magdalena quins eren els seus sentiments, va sentir que li posaven una mà al colze i que amb veu ferrenya li deien:—Escolteu un moment.

Daniel va girar-se amatent. Qui l'havia aturat era un tal Balaguer, ebrenista d'ofici i gandul de professió, el qual, segons la fama, es mantenia de les femelles. Daniel va romandre sorprès. Pel que deia el veïnat, sabia que era un fatxenda, que tirant el ganivet a distància vorejava la silueta d'un home sense malmetre-li un fil de roba, però mai li havia tingut una sola paraula.

Balaguer, sense esperar ésser preguntat, afegí:—Sé que feu la barbaria a Magdalena. Deixeu-la tranquila. Es un bon consell que us dono.

La sorpresa de Daniel va ésser enorme, tant, que no sabé què respondre. Puja al pis i es ficà al llit sense saber què es feia. Per tot el cos sentia un pessigolleig insuportable, la pell li cremava com si des-sota tingüés foc. Fins a la matinada, la imatge i les paraules del fatxenda dançaven pel voltant del seu cap entortolligades amb la de Magdalena, unes vegades somrienta, afaflagadora, altres esquerra i atapaïda, talment un pilot de diables que li punxaven el cervell amb llurs forques. Ja sabia a què obeïen els canvis sobtats d'aquella mala dona! Era la prostituta que mantenia els vicis... Pensant això, però bé que volia contenir-se, Daniel bramava d'ira. Malgrat de tot, sentia gelosia i amb les ungles es fregia el pit, com si volgués foradar-se'l per arribar-se al cor.

L'endemà, en sortir de casa, hauria ju-

rat que tota la estimació que havia sentit per Magdalena havia desaparegut.

Decididament estic guarit, va pensar.

II

Magdalena, un pom de flors esplèndid, flairós, de no més enllà dels disset anys, estava neguitosa, qualsevolça insignificància la feia plorar. La causa era que Daniel sense un motiu justificat, segons ella, havia deixat d'entrar a la botiga. Cada vespre el veia passar depressa, temorenc. Per bé que havia provat cridar-li l'atenció somrient, ell ni se n'havia adonat. Què succeïa? Daniel havia sapigut alguna cosa d'ella i de Balaguer? Déu meu! Li havien explicat qui sap quines mentides, n'estava segura! Si no hagués estat per la por, un vespre hauria sortit a aturar-lo. Però les amenaces de Balaguer la tenien esgarriada. Aquell perdlari era capaç de tot.

Però va durar tant i tant el misteriós comportament de Daniel, que Magdalena, incapaç de resistir no tenint-lo aprop d'ella, va resoldre aturar-lo passés el que passés. Però el vespre que ella estava decidida Daniel no passà i els restants tampoc.

Magdalena no sabia què pensar-ne. Calia cercar el mitjà de veure'l. Fet i fet, només n'hi havia un: anar-lo a trobar. Per bé que perillós, era segur. I com que Magdalena no estava en estat de reflexionar sobre possibles perills, l'endemà, dient als seus pares que havia d'ésser al taller ben aviat, a dos quarts de set del matí sortia de casa corrent i sense sapiguer del cert el que anava a fer.

No feia més de dos minuts que s'esperava, quan veié sortir a Daniel amb el paquet de l'esmorzar sota el braç. Magdalena havia servat la esperança de sapiguer-lo malalt. Al veure'l bo i sà va odiar-lo. Fou un moment. Va refer-se a l'instant. Va seguir-lo cosa d'una cinquantena de passes. Al passar pel costat de Daniel gairebé haurien pogut sentir-se-li els batecs del cor. Quan encara no havia fet dues passes més, deixà caure el portamonedes. Es girà, i sense intenció de collir-lo, va romandre torbada davant de Daniel. Aquest la guaitava perplexa i extraordinàriament pallid.

Ni l'un ni l'altre sabien què dir. Daniel no sabia què li passava. El que veia no ho podia creure realitat. De què li servien tots els esforços que havia fet per tal de dominar-se si ara, en veure-la, la passió eixia furient com l'aigua per la resclosa? Veient-la, no podia creure que aquella dona fos co, que les paraules de Balaguer li havien fet suposar.

Com varen donar-se les mans apretant-se-les molt; com trobaren les primeres paraules càlides i apassionades sense explicar conductes ni perdonar mancaments; com varen agafar-se del braç per tal de sentir-se més l'un de l'altre; és cosa que per explicar-la caldria penetrar dins del misteri que continuament ens rodeja, aquest misteri que ens fa seguir camins mantes vegades insospitats, àdhuc odiats, i que amb nosaltres juga com una criatureta amb els seus soldats de plom.

III

En feia tanta, d'estona, que Daniel esperava a Magdalena, que ja amb prou feines podia aguantar-se els mirvis. La por d'una possible feblesa per part d'ella el tenia intranquil. Per bé que Magdalena havia promès no dir res als seus pares, el recordament rerassagat podia haver-la portada a una confessió de moment necessària.

Daniel, impacient, va apropar-se a les darreres del balcó. Tanmateix trigava massa. Començava a estar-ne segur de l'atzegaiada d'ella. Un moment de tendresa filial i a nolla llurs propòsits.

Hem portat les coses massa enllà, pensava Daniel, consors. Hem tingut molt poc peny. Ni ella ni jo varem pensar-hi en les conseqüències. Tot el mal ha vingut de no haver-me negat amb fermesa a què pugés...

Aquest pensament va fer-lo tornar vermell. D'ambdós qui ho havia volgut més? Ell, no hi havia dubte. Magdalena va demanar-li que li deixés veure el seu piset de solter, cert; però ell va consentir-hi de seguida.

Incapaç d'esperar!, exclamava Daniel gairebé espujant-li els ulls. Incapaç d'esperar quan estava segur que el temps era meu! Ara? Quant hauré d'esperar ara que el temps depèn del número que la sort voldrà destinar-me?

A Daniel li semblava que tot havia estat obra de bruixeria. Com era possible, com s'explicava que fins al moment precis, fins que varen avisar-lo no va recordar-se que el servei militar tant existia per ell com pels altres? Havia obrat amb inconsciència, però això no l'eximia d'anar a servir tres anys.

Tres anys! Quan Daniel deia tres anys li semblava que a l'espatlla sentia el pes d'una pedra grossa com el món. Haver de viure tres anys allunyat de la dona que tot just havia començat a estimar i d'aquell fill...

Tres anys! Tres anys!, exclamava Daniel, com qui demana auxili, esferèit, com un home que ha perdut l'esma dins d'una foradada. Cercant la llum no feia altra cosa que ensopegar i anar amunt i avall inútilment.

Daniel aixecà el cap. Guaità per la vidriera. Es posa dret d'un salt. Amb l'esguard clavat al carrer, no sabia quina decisió prendre. Havia vist venir a Magdalena. Balaguer la seguia a frec de roba. Ella anava de pressa. No feia cas de les paraules que aquell li dirigia. Daniel els observava amb l'ànima als llavis. Tot d'una va veure que Balaguer allargava la mà. Tal com anava, en cos de camisa, va llençar-se escales avall. Arribà a la porta al mateix que Magdalena hi entrava.

—Deixa'l!, li suplicà comprenent per què havia baixat. I tot pujant la escala li anava dient. Et vol fer perdre. Ja ho saps que jo t'estimo, a tu. Tingues seny. Pensa en el nostre fill.

—Et deu seguir sempre, cada dia, oi?, preguntà Daniel amb una espurna de gelosia als ulls.

Ella va esguardar-lo fit a fit. En el blau nient-la contra el seu pit, sospirava vagament.—Mai!

—Jura'm, li pregà ella, que passi el que passi mai no faràs cas d'aquest home.

—Ho juro.

Canviat de to, Magdalena digué:—Mira què et porto.

I del portamonedes va treure una medalleta.

Daniel, sense fer-ne cas, li preguntà:—Suposo que no hauràs dit res...

—Res, respongué ella abaixant els ulls. I esguardant-lo altra vegada, afegí:—Els ho diràs tu mateix el diumenge vinent, quan hagin tret número alt.

—Vols dir que...?

—Posa't aquesta medalla. Es de Santa Magdalena. La meua mare sempre hi ha tingut molta fe. Jo també n'hi tinc. Et portarà sort. Treuràs número alt.

Daniel, per bé que no massa creïdul, va consentir que Magdalena li posés la medalleta mentre ell li petonejava els llavis.

IV

En sentir que cridaven el seu nom, per Daniel el món va aturar-se de sobte. Per ell l'Univers estava pendent del número que sortís de la bola. A les orelles sentia remors de cascata; de sang adés agombolada tota al cor i no el deixava respirar. No tenia fred i en canvi tremolava com si tingüés el cos ple d'argentviu. En feia tants d'esforços per escoltar, que gairebé no sentia res. Veia que tots els qui el voltaven obrien i tancaven la boca com si masteguessin aire. Tot d'una va esclatar una cridària infernal. De seguida, com obeïent a una senyal convinguda, a dotzenes els punys varen caure damunt la espatlla de Daniel, el qual, sense poder, esperat, volia fugir. Havia estat el primer número alt del sorteig.

Però varen ésser tants i tants els cops de puny que li etzivaren, que Daniel, encara dejú de la seva sort, va redressar-se disposat a tornar-los amb escreix. I un dels que tenia més aprop:—Has tret número alt, bruc!

Daniel obrí uns ulls com unes taronges. La seva boca, de tan oberta, semblava que no s'hagués de tancar mai-més. En un moment al seu esperit varen encendre-s'hi tota mena de llums. Hi havia arribat el sol i la mateixa divina claror de la glòria celestial. Hauria dit que arreu hi resonaven músiques i cants de joia. L'horrible fantasma dels tres anys havia desaparegut i el seu lloc l'ocupava la imatge de la felicitat tan

esperada al costat de Magdalena i llur fill. Aleshores va ésser ell qui començà a repartir cops de puny a tort i a dret, més que amb ganes de pagar de que li peguessin, de que li fessin mal. Amb una cantarella de liró anava repetint: Número alt! Número alt!

Qui sap fins quan hauria durat la xirinola a no haver estat el guàrdia municipal que el plantà al mig del carrer.

Daniel, en veure's sol, s'asserenà una mica. La seva alegria esdevingué més assolejada. Respirà fort moltes vegades, com si tanta satisfacció li fes nosa. Pensant en l'alegria de Magdalena àdhuc sentia angúnia. Ja es podien casar! Ja podien celebrar-ho als pares d'ella! Ja no calia pensar en els tres anys! Ja no caldria témer més si aquell ximple de Balaguer els espia o no els espia!

Balaguer no era home que, les coses, les deixés córrer així com així. Tenia l'orgull de classe tan aferrat, que abans de desir preferia perdre la vida. Encara que això, a dir la bona veritat, més aviat era una creença nascuda de la passivitat dels altres que no pas del seu caràcter escomtedor. Balaguer era el prototipus del fatxenda que crida molt perquè els altres callen i li fan rotlló. Co que havia contribuït molt a fer créixer la seva fama, era l'èxit que havia tingut—i que segons deien encara tenia—entre les dones del llavi fort. Es natural, doncs, que els menyspreus de Magdalena li haguessin tomat a travésats al coll com espines de les més esmolades, i que l'haver preferit a Daniel era un glop de fel que no s'acabava d'engolir mai.

Tot és qüestió d'esperar, es deia sovint per tal de fer-se passar el mal gust de boca. El millor dia caurà. I si no cau ella la farà caure jo.

Quan Magdalena començà a passar llargues estones al pis de Daniel, Balaguer va sentir-se'n satisfet. Havia arribat el moment.

—S'hi era tot per tot. Canja trobar-se amb Magdalena.

Aquesta avinentesa va presentar-se el dia del sorteig. Balaguer sospitava que Daniel sortiria aviat i es posà a l'aguait. Primer veié entrar Magdalena. Al cap de poca estona sortí Daniel. Esperà un moment i es ficà a la escala. Però tot just havia pujat dos graons, va sentir que trucaven a la porta del pis de Daniel. Era una veïna. Aquesta i Magdalena varen estar parlant molta estona. La porta del pis va tornar-se a tancar. Balaguer pujà decidit a trucar-hi. Quan ho anava a fer, la porta s'obrí de sobte. Balaguer en prou feines tingué temps d'arrambar-se a la paret. Magdalena, amb el cistell a una mà i les claus a l'altra, es disposava a sortir. Aleshores el fatxenda, ràpid com el pensament, va donar-li una empenya que la obligà a entrar dins del pis al mateix temps que ell feia igual i tancava la porta.

Magdalena havia deixat caure el cistell, i arrullada a la paret l'esguardava tremolant de cap a peus. Ell la guaitava amb mirada picardiosa i somrient amb cinisme. Balaguer, segur de poder abusar d'aquella dona al seu albir, s'hi apropà amb passa mesurada i el pit gonflat. Magdalena, amb els ulls fora de les conques, i els llavis apretats, aixecà els braços per tal de defensar-se. En aquell moment va sentir-se el furgar d'una clau en ficar-se al pany. Balaguer restà aturat. Esdevingué horriblement pallid.

Daniel pujà els graons de dos en dos. Si hagués gosat hauria cridat a Magdalena com les criatures tot pujant la escala criden a la mare. Posà la clau al pany tremolós i a la vegada amb molta cura. Volia sorprendre-la feinejant i cridar-li a la orella: número alt!...

Dret al mig de la porta oberta de bat a bat, Daniel havia romàs més rígid que un mort. El seu primer impuls havia estat llençar-se damunt d'aquell home i fer-li saltar l'anou del coll; però d'una faïso subconscient, o qui sap si per l'aferrissament de l'instint de conservació, exaltat per l'alegria rebuda feia poc, va romandre quiet per tal de no agreujar la situació. Encara que no concretat, el pensament de Daniel era aquest: avui que surti; demà ja veurém.

Balaguer, de primer atutvi, no gosà a moure's segur de la escomesa de Daniel. Però davant la immobilitat d'aquest, va

creure's amo de la situació. Ve't aquí una avinentesa per lluir-me, va pensar. I només per demostrar que anava proveït, va treure's el ganivet fent-ne petar les sis molles amb molta elegància i parsimònia.

Magdalena llençà un crit d'esglai. Daniel, en un instant, va perdre la serenitat, i llençà's des dament del fatxenda va arrapar-se-li al ganivet com un lleó.

La lluita va ésser curta. Tot d'una, Balaguer va fer una passa enerra, s'agafà el baix ventre amb les dues mans, els genolls varen doblegar-se-li i caigué boca terrosa per no aixecar-se mai més.

Daniel havia arrencat a la porta amb posat d'idiota. Magdalena se'l guaitava espaperada.

V

Un any. D'aquells tres anys que tan havien fet tremolar a Daniel, n'havia transcorregut un.

Nit. Al fons d'un recambó estret i llarguet, una reixa gairebé tocant al sostre. La llum argentada de la lluna hi donava un aire de sarcòfag humit i pudent.

Daniel, demacrat, sense gota de color als llavis, vestit amb un trajo ratllat i tocat amb un bonet de la mateixa roba, estava fora del temps.

Feria poques hores que havia arribat al presiri. Després de molts tràmits l'havien tancat allà dins com una ferra acorralada.

Ni per plorar tenia esma. Els records se li agombolaven al cervell com una nuvolada negra i espesa. En horrible confusió veia el mort als seus peus; la presó sense saber res de res ni de ningú; el turment de l'interrogat quan no es sap què respondre; les primeres noves que de Magdalena va rebre; la desesperació, els retrets dels pares d'ella; el judici amb tanta de gent que l'esguardaven com a una bèstia verinosa; i el sot metàl·lic de la veu del fiscal senyalant-lo com un home propens al crim, com un perenne perill per la societat; les divagacions del defensor i la serenitat glacial d'aquell home que va dir-li que el condemnaven a dotze anys i un dia de presiri.

Daniel es posà dret d'un salt. Dotze anys, dotze anys i un dia allunyat de tot, de Magdalena, del seu filllet que només havia pogut veure un moment abans de partir? Hauria volgut poder-se estirar els cabells, fer-se malbé a cops de puny, però els braços no l'obeïen. Estava amarat de suor, l'engúnia l'enuagava. Sentia un pes dament d'ell que no era pas el del crim, sinó el d'aquells dotze anys i un dia.

De sobte el crit d'"alerta!", va fer-li aixecar el cap. Era un crit llunyà que anava apropant-se com si surés per l'atmosfera. Per fi ressonà l'"alerta està!", mandrós.

Al defora, davant mateix de la reixa s'hi retallava la silueta d'un soldat. A Daniel va semblar-li que de tan en tan sospirava. Potser també té una dona, un filllet que l'esperen, va dir-se.

Quina sort, exclamà amb la veu mullada pel plor; quina benaurança veure la dona i el fill encara que sigui al cap de tres anys! Abatut, va deixar-se caure dament del jac. No podia dormir. Els records el desvetllaven, l'enveja que sentia d'aquell soldat que sospirava, d'aquell home que al cap de tres anys fóra lliure, li rosegava el pit.

Tot d'una va adonar-se que penjada al coll encara portava aquella medalleta de Santa Magdalena que ella li havia posat per tal d'alliberar-lo dels tres anys.

Oh! —sospirà— A canvi dels tres, dotze i un dia!

Al defora, davant mateix de la reixa s'hi retallava la silueta d'un soldat. A Daniel va semblar-li que de tan en tan sospirava. Potser també té una dona, un filllet que l'esperen, va dir-se.

Quina sort, exclamà amb la veu mullada pel plor; quina benaurança veure la dona i el fill encara que sigui al cap de tres anys! Abatut, va deixar-se caure dament del jac. No podia dormir. Els records el desvetllaven, l'enveja que sentia d'aquell soldat que sospirava, d'aquell home que al cap de tres anys fóra lliure, li rosegava el pit.

Tot d'una va adonar-se que penjada al coll encara portava aquella medalleta de Santa Magdalena que ella li havia posat per tal d'alliberar-lo dels tres anys.

Oh! —sospirà— A canvi dels tres, dotze i un dia!

Al defora, davant mateix de la reixa s'hi retallava la silueta d'un soldat. A Daniel va semblar-li que de tan en tan sospirava. Potser també té una dona, un filllet que l'esperen, va dir-se.

Quina sort, exclamà amb la veu mullada pel plor; quina benaurança veure la dona i el fill encara que sigui al cap de tres anys! Abatut, va deixar-se caure dament del jac. No podia dormir. Els records el desvetllaven, l'enveja que sentia d'aquell soldat que sospirava, d'aquell home que al cap de tres anys fóra lliure, li rosegava el pit.

Tot d'una va adonar-se que penjada al coll encara portava aquella medalleta de Santa Magdalena que ella li havia posat per tal d'alliberar-lo dels tres anys.

Oh! —sospirà— A canvi dels tres, dotze i un dia!

Al defora, davant mateix de la reixa s'hi retallava la silueta d'un soldat. A Daniel va semblar-li que de tan en tan sospirava. Potser també té una dona, un filllet que l'esperen, va dir-se.

Quina sort, exclamà amb la veu mullada pel plor; quina benaurança veure la dona i el fill encara que sigui al cap de tres anys! Abatut, va deixar-se caure dament del jac. No podia dormir. Els records el desvetllaven, l'enveja que sentia d'aquell soldat que sospirava, d'aquell home que al cap de tres anys fóra lliure, li rosegava el pit.

Tot d'una va adonar-se que penjada al coll encara portava aquella medalleta de Santa Magdalena que ella li havia posat per tal d'alliberar-lo dels tres anys.

Oh! —sospirà— A canvi dels tres, dotze i un dia!

Al defora, davant mateix de la reixa s'hi retallava la silueta d'un soldat. A Daniel va semblar-li que de tan en tan sospirava. Potser també té una dona, un filllet que l'esperen, va dir-se.

Quina sort, exclamà amb la veu mullada pel plor; quina benaurança veure la dona i el fill encara que sigui al cap de tres anys! Abatut, va deixar-se caure dament del jac. No podia dormir. Els records el desvetllaven, l'enveja que sentia d'aquell soldat que sospirava, d'aquell home que al cap de tres anys fóra lliure, li rosegava el pit.

Tot d'una va adonar-se que penjada al coll encara portava aquella medalleta de Santa Magdalena que ella li havia posat per tal d'alliberar-lo dels tres anys.

Oh! —sospirà— A canvi dels tres, dotze i un dia!

Del balconet estant

Mr. Lazarus, un escriptor francès, ha publicat un llibre que constitueix l'"elogi de la bestia". Qui té pit per fer una obra d'aquesta fàisió i llançar-la al públic no ha d'ésser cap curi de gambals. Efecte Mr. Lazarus escampa ací i allà de les pàgines del seu llibre mostres d'un envejable enginy, d'un enteniment ben trempat. Fer un llibre a base de l'elogi de la bestia vol dir, a més, que hom és un observador de la realitat. A la realitat abunda tant la bestia que dona matèria per escriure moltes pàgines, i admet per fer-ne elogis. Carrega, verament, de blasmar sempre, només que blasmar, la bestia. Una de dues: o al cap d'una estona prudencial, al blasme segueix un cop de puny, i aleshores és un blasme de primera qualitat, com els espàrrecs d'Esparraguer, o bé el blasme es fa interminable, i aleshores es denereix i es torna insipid i ridícul.

Si això hi ha perill que passi, més val fer un tomb a temps i dels bèsties i de la bestia dir elogis.

Ben entès: el bèstia que de bon grat i donant-se mig to, de vegades, reconeix i confessa els defectes del seu temperament o de la seva conducta, no és capaç de reconèixer ni de confessar que és un bèstia. Però encara que ell no ho digni ni no s'ho reconegui, cal retre-li honors de tal.

L'encís de l'Orient de mica en mica es fon. Les contalles de les mil nits i una ja aviat no seran més que això: contalles. Un dels fets que ens demostren aquesta decadència oriental és l'atzagaada que han comès a Pèrsia suprimint la noblesa.

La noblesa a l'Orient precisament la noblesa havia fornit la matèria primera, els motius bàsics per a les d'aurades llegendes: orgies, festins, revelltes, or, diner, perfums, embriagaments... i també gestes llampants, cavalls voladors, proclames, brindis alisonants.

Sembla però, segons referències verídiques d'amics nostres, testimonis presencials de la vida d'aquells països, que ara darrerament la noblesa allà havia deixat d'ésser allò que era: es barataven i s'atorgaven títols, amb blasons i escuts, amb una impudència extraordinària; ja als seus rengles s'hi introduïen més de quatre veritables capitans de lladres i més de quatre llucadors vulgars. Dels antics festins pomposos només restava ja la part de la taseteria baixa i pudent de barri fosc.

Tenint això en compte, potser haurem de dir que a Pèrsia no han comès tal atzagaada, sinó que han obrat com a persones de gran seny. I sembla que en realitat han dit: llencem aquestes escriptories cap a l'Occident.

Mr. J. Hugues va tenir a la seva vida una fundació bèstia. I amb aquest títol no voldríem pas ofendre el bon nom del propietari i director del Pensionat de gossos, ni aquestes bestioletes, que no suposem que tinguin la pretensió de pujar de categoria en l'escala zoològica; per bé que les atencions de què són objecte els donin peu per mantenir tals aspiracions.

Hom ha parlat adés i ara de refugi de gossos "pobres", d'hospitals d'idem, de cementiris canins, de testaments fets en favor de gossos, etc., etc., però faltava qui es preocupés de la regeneració física i moral de tan simpàtica espècie zoològica, els mereixements de la qual li han conseguit tantes atencions per part de l'home.

El "vacío" de què parlem va omplir-lo l'esmentat M. Hugues amb la fundació d'un Pensionat de gossos, el fi del qual no pot ésser més elevat.

En l'esmentat establiment reben els gossos, un cop desmamats, una educació sòlida i completa de les labors pròpies de la seva espècie, que els permet, després, desempenyar un paper airós en la societat. No es dedica menys atenció a l'establiment en què que es refereix al desenvolupament físic dels pensionistes.

Una de les dependències de l'establiment millor muntades és la sala de banys, instal·lada amb totes les regles de la higiene moderna, i segons tots els preceptes de la hidroteràpia.

Tots els gossos reben un bany diari, d'una temperatura regulada segons la naturalesa del banyista. Després del bany cada gos és abrigat amb una bata amb caputxa, i en aquesta forma són conduïts a les seves cambres perquè entrin en reacció.

El règim alimentici dels pensionistes era objecte per part del director d'un escrupolós examen. Els aliments eren tan delicats com substanciosos, es variava el menú de tant en tant, per evitar que la monotonia del règim pogués produir una desgana.

La part sanitària era confiada a un metge, que visitava els quissos dues vegades per setmana.

Pel que fa referència a la instrucció i

educació dels pensionistes, els professors seguien les normes que tenien rebudes de les famílies propietàries dels gossos, les que corresponen als serveis a què pensen destinar les bestioles quan surten del col·legi.

A l'esmentat fi, l'ensenyança es subdividí en classes. Als gossos destinats a la vigilància se'ls educava el lladruc i se'ls ensenyava a "distingir" les persones de bé dels lladregots; els que s'havien de dedicar a la caça eren objecte d'una especial educació de nas i de potes; finalment els que eren de casa bona i havien de viure en el gran món, se'ls educava per què tinguessin bons "andares" i poguessin fer alguna monadeta, si mai per mai s'oferia una ocasió de llument.

Al seu temps aquesta obra bèstia del senyor Hugues va fer tronar i ploure. Després un hom ja no en féu tant de cas.

I sembla que tals eren les condicions i les meravelles d'ensinistrament que s'hi feien, que després ha resultat que més de quatre gossos han sentat plaça de persones. Com és fàcil de comprovar.

Juliol, Calor, Mosques. Aquests dies hem vist en alguns diaris uns estats estadístics de la naixença i propagació de les mosques en les diferents etapes de calor que van de la primavera fins a darreries de l'estiu (Això, el temps que fa i algunes ganivetades escaduceres als barris baixos és gairebé tot el que porten ara els diaris). En canvi no hem vist res que es referís, per un istil, a les orenetes.

Han estat dits, mantes vegades els grans avantatges que porten les orenetes a l'agricultura; però no recordem haver vist mai una demostració minuciosa de com aquests avantatges es manifesten. La següent estadística en donarà idea.

Encara que sembli que aquests ocells només es capturen de descriure graciosos giragonses per l'espai, el cert és que les orenetes treballen de ferm per purificar l'atmosfera i alliberar animals i vegetals de la perniciosa influència dels insectes.

Heu's aquí algunes xifres que comprovem el manifestat:

Un parell d'orenetes està setze hores del dia en moviment continu. Cada una porta en una hora vint becades als seus petits; les dues orenetes passen 640 vegades al dia pel seu niu.

Com que cada una d'elles porta cada vegada als seus menuts de deu a vint insectes, la parella destrueix diàriament 6.000 insectes per nodrir la seva niuada. Pel seu propi entreteniment, una parella consumeix 600 mosques; de manera que una família d'orenetes destrueix més de 7.000 insectes per dia i 210.000 per mes.

La consumació total, durant un istiu, d'una família d'orenetes, composta de set individus, puja a 630.000 insectes.

A base d'aquests càlculs se'n pot fer un de ben precís que ve a demostrar els grans beneficis que ens proporcionen aquests ocells, i és que, cada cent orenetes que s'establixen durant l'istiu en una localitat, consumeixen 57 milions d'insectes. Aquesta estadística dona peu a una consideració molt seriosa, com és la de què si tot i la destrucció que fan de mosquits i mosques les orenetes, no podem dormir a la nit per les importunes visites d'aquests hostes intrusos, què seria de nosaltres, avui per demà que les orenetes es declarassin en vaga?

Ara, hi ha una cosa, mosques i mosquits i altres insectes abunden tant, que, una de dues, o bé les orenetes han minvat (cosa insubstancial) o bé degut a un podrimaner especial els insectes han crescut.

Erudició i Cultura

Conferències fetes

"CONCEPTES FONAMENTALS DE L'Astronomia", a Valls a la Societat Aroma Vallesca, pel senyor Josep Comas Solà, dia 27 de juny.

"ICONOGRAFIA MARIANA COMARCAL", a Valls, a càrrec de l'arquitecte senyor César Martinell, a la Sala d'actes de la Biblioteca Popular, dia 8 de juny.

"LES FUNCIONS SEXUALS I LA Vida natural de l'home", a l'Escola Naturo-Trofologia (Rabassa, 17, Gràcia) pel professor En Nicolau Capó, dia 30.

"LES INVESTIGACIONS GEOLOGIQUES", lliçió complementària del curs de Geologia que darrerament ha explicat En Jaume Marcet, a l'Ateneu Enciclopedic Popular, a càrrec del mateix, dia 30 de juny.

"ORIENT?... OCCIDENT?...", a càrrec d'En Josep Maria Junoy, a l'Ateneu Barceloní, dia 30.

"ELS AVANTATGES DE LA COL·LEGIACIÓ OBLIGATÒRIA", al local del Cer-

cle Odontològic de Catalunya, a càrrec del doctor Mateu Cebrà, dia 4.

"EL SEMENT DE COOPERACIÓ universal", a càrrec del Vice-president de la Unió Socialista de Catalunya, En M. Serra i Moret, a la Cooperativa "La Pau Rodense" de Roda de Vich, dia 5.

"L'OCULTISME I LA METAPSÍQUICA en la psicologia religiosa", a l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, a càrrec del Rnd. Dr. D. Antoni Viñals, dia 7.

"EL REGIM DE LES COMPANYIES d'assegurances sobre la vida d'un poble", a Igualada, a l'Associació d'Estudiants de l'Ateneu, a càrrec de N'Albert Castells, cap d'administració del Banc Vitalici.

"BANC DE CREDIT LOCAL", A Reus, al Centre de Lectura, a càrrec del sots director del Banc de Catalunya, En Francesc Recasens.

"CURSET D'ANATOMIA I FISIOLÒGIA humana", organitzat per la Societat Vegetariana Naturista de Catalunya, al carrer d'Enric Grnados, núm. 7, tots els dimecres a dos quarts de vuit del vespre.

EXPOSICIONS

DE PINTURES, DEL PINTOR MORELL, a Perpinyà, a les sales de l'Ajuntament.

DE MARINES, DEL PINTOR ALEXANDRE DUFFAU, a Perpinyà, a la Sala Aragó, oberta fins el dia 14.

DE TREBALLS ESCOLARS, A L'ESCOLA d'Arts i Oficis, executades pels alumnes d'aquesta entitat.

INTERESSANT EXPOSICIÓ DE TREBALLS escolars del curs actual de l'Institut Feminal, composta d'un bon nombre de labors, dibuixos, pintures, quaderns i treballs manuals de diferents menes, l'execució dels quals és notable i de bon gust artístic.

J. P. R.

VOLVES

A Santa Bàrbara hi ha hagut un formidable terratrèmol. No ha romàs ni un edifici per mostra. L'espectacle és més que desconsolador. A nosaltres ens admira però no ens estranya. Mireu el nom, el sol es basta i ja sabeu que els noms porten, a voltes, influències nefastes.

Com a nota pintoresca ens és grat fer esment que el nombre de peticions formulades per Xina a les altres potències és, just i clavert, el de 13.

Duen de Fez que els moros han celebrat pomposament llur festa del móltó.

Què voleu que us digui: no veiem la punta a aqueixa mania moruna de matar el be.

A París uns escriptors anomenats d'avanguardia amb motiu d'un àpat ofert al poeta Saint Pol-Roux (on concorregueren uns 200 literats) han armat aldarullis vitorjants Abd-el-Krim, la Xina i Alemanya. Que nosaltres sapiguem no vitorjarem el Noi de Tona (q. e. p. d.), o la gentil Monyons. Altrament no fóra cap cosa de l'altre món.

Alemanya fa construir mil avions del tipus més potent que actualment es construïen.

Ara sí, que pujarà el marc.

El Japó vol conservar la seva posició internacional. No es deixa abaixar la cara per ningú. Que Nord Amèrica té un terratrèmol formidable? Doncs el Japó en tindrà dos d'horrorosos. Ja ho veurem.

Tornen a circular fulletes i copets a l'espantosa a fi de posar al mig de la Plaça de Catalunya la imatge del Sagrat Cor.

Hem sentit a dir que en el projecte la imatge representa que es tapa els ulls amb l'una mà, amb l'altra el nas.

Dilluns, gran sessió a la Cambra de la Propietat Urbana. El senyor Piquipon féu el gran orient General.

Ara passarà que: a) Pagarem els 50 milions i b) Tindrem En Pich alcalde, que almenys en val altres tants.

G. A. LL.

Any 1. Barcelona 17 de A. 20. Rip. 20.

PERIÒDIC POLITICO-SATIRIC PER LA GENT COM CAL.

SORTIDA EN LA VIBRADA LA ARTIANA

ALFA, PA. Y AL. VI

Tamany: 37 x 27 — Any 1882. — Tipografia Hispano-Americana.

MAPA-MUNDI

ESTRAVÉS DEL OPORTUNISMO

—¿Qui ha ve, home horrible!
—Procura sacar algún sentido de esta instrucción.
—¿Pero, no es V. papadero, que está representado en el retrato?

Tamany: 38 x 27 Any 1878 — Imprenta Lluís Tasso.

DIARIS, PERIÒDICS, REVISTES, BUTLLETINS, ETC., APAREGUTS A CATALUNYA DE CENT ANYS ENÇÀ

La Vespa.—Tamany de 37 x 27. Setmanari de quatre pàgines. Fundat a Barcelona l'any 1882. Preus: número solt 2 quartos; un trimestre, al país, 5 rals; a Ultramar i Estranger, 10 rals. Periòdic politico-satíric de tendències dretistes, "per la gent com cal" diu la portada. Tipografia Hispano-Americana, carrer d'En Dou, 3.

Mapa-mundi.—Tamany de 38 x 27. Setmanari de quatre pàgines. Fundat a Barcelona l'any 1878. Preus: edició de luxe trimestre 6 rals. Edició popular un número 2 quartos, vint-i-cinc números 4 rals. Periòdic satíric de tendències lliures. Escrit en castellà. Imprenta Lluís Tasso, carrer de l'Arc del Teatre, 21 i 23. (Col·lecció B. Blanch).

Llibres & lletres

ORTOGRAFIA CATALANA per Pompeu Fabra, Col·lecció popular Barcino, Barcelona, 1925.

A hores d'ara potser el nostre país és el país on més es llegeix aquest ram de llibreria (és una opinió o un càlcul evidentment molt difícil de controlar). La qüestió de la llengua, de les ganes de depurar-la, d'escriure bé, d'enriquir-ne el lèxic, és tan generalment sentida que dubtem que cap altra mena de publicació, ni adhuc la novel·la d'èxit, d'aquí o de fora d'aquí, assolixi el nombre de lectors que assolixen els llibres i manuals lingüístics.

Hem fet l'experiment en diverses llibreries de Barcelona i d'altres indrets. El llibreter ens ha contat la difusió i la venda d'aquests manuals o llibres, no sense estranyesa. Constatem aquest fet amb molta satisfacció; amb molta més satisfacció que no, per exemple, la que experimentàvem per les Diades de la Llengua (i no tractem ni de bon tros, rebaixar-ne llur celebració ni de desconèixer llur esclat, ans al contrari).

I cal comptar, encara, la secció permanent i les notes sovintejades que sobre qüestions de llengua apareixen als nostres dos grans diaris. Això que sembla que ja hauria de satisfer el poble, i que és d'allò més llegit, potser el més llegit tot simplement, dels diaris esmentats, deixa marge, encara, i un bon marge per a llibres que com l'ortografia suava publicada de Pompeu Fabra tracten exclusivament aquest tema que per si mateix no és pas una cosa que poguem dir temptadora, mengívola, apassionada.

Aquest fet és un índex formidable d'allò on són, de per on van els nostres camins. Potser és l'índex més clar, eloqüent i colpidor. És possible ni d'imaginar-se que tot això pugui resoldre's en no-res? Pot esvaïr-se això sense més ni més? O encara, pot aturar-se aquí i resoldre's com si diguéssim en si mateix? Podríem més fàcilment adscriure una finalitat purament artística, literària a la Fundació Bernat Metge, posem com a mostra principessa, que involucra, evidentment, alguna altra finalitat més enllà, que no pas a aquesta publicació lingüística que fatalment ha de resoldre's en una realització espiritual transcendent, única, l'única, la màxima.

El temps és poderós i tomba acomplint les seves revolucions inevitables, i la llavor esbotza la crosta de la terra. Fa vint-i-cinc anys que el mateix Pompeu Fabra, amb En Casas-Carbó, Mossèn Alcover, i algun altre tenien una reunió per parlar d'empendre una tasca de depuració, rehabilitació i adhuc reivindicació (literària) de la llengua. Fa aquests dies vint-i-cinc anys. Mireu el Pompeu Fabra d'avui i mireu l'obra en aquell sentit acomplerta. És un triomf, un èxit, una lliçó. És una lliçó: tot treballant, cal saber esperar.

El noi negre

L'espectació a l'estudi del senyor Vidal va ésser grossa quan ell, acabada la monòtona cançó de les taules de multiplicar, va anunciar als seus deixebles la vinguda d'un nou company, negre.

Aquella colla de menuts varen esdevenir com qui veu visions. Tenir un negre autèntic, de debè, entremig d'ells a classe i cada dia, va semblar-los una cosa de somni, i una veritable estupefacció els immobilitzà tots per un moment.

Quan, breus instants després, era païda la nova, i començava a fer-se pauesa la satisfacció de sentir-se excepcionals entre els nois dels altres estudis, el mestre, amb paraules prudents i discretes, els digué que enfront del nou company fós negre, i enfront d'ells, els negres són també germans nostres, i que havien de tractar-lo com a un d'ells mateixos i ésser-li amics.

—Que pobra pena en té ell, d'ésser negre.

Les paraules del mestre, àvidament escoltades, donaren als menuts tal sensació de superioritat, que els somriures començaren a córrer, i a la sortida un d'aquells tres pams, que amb prou feines devia arribar a l'ús de raó, opinà que el nou company podria ésser utilitzat com a pissarra. L'ocurrència tingué èxit; cada noi volgué dir-li la seva, i les burlas ploqueren. Més o menys enigmoses: un deia que es devia rentar amb carbó en lloc d'esponja; un altre que els negres es deien nome de gos; que ell en sabia un que es deia Tom... Com se deurà dir aquest?—I així successivament. La importància de tenir un negre a estudi havia desaparegut, substituïda per una altra sensació: la superioritat de raça. I la impressió dominant entre aquells nois va ésser:—Com ens divertirem, demà!

Però aquesta impressió trigà poc a desaparèixer quan l'endemà arribà el negre a classe. I que n'era ben bé, de negre: res d'aquells negres de color de xacolota, o oïosa pel bruna de gitano. Aquest era alt, encarcerat, amb un clatell dret i una closca petita, coberta de cabells aspres i entortolligats que semblaven entreteixits de tan arrapats al cap, i tenien el mateix to quasi bluejant de la cara, de pell net i brillant. Anava endolot, i tenia les mans destenyides per davant com unes sabates sense enllustar.

Va entrar a la classe seriós, immutable. I quan el mestre li senyalà lloc i el féu asseure, els del voltant sentiren un moviment de repulsió. La seva alta estatura, superior a la de tots els altres deixebles i el fet de dir-se Ignacio Torres, nom que res no tenia d'anormal, havien fet desaparèixer instantàniament els darrers vestigis de ridícul que poguessin haver restat al cervell d'algun alumne maliciós. I aquell

castellà intel·ligible, i aquella cara boteruda, inexpressiva, que mirava dret al davant amb unes nines negres que suraven damunt dels ulls, blancs com unes xicres, varen semblar-los coses de somni, terrorífiques i inversemblables.

La por s'estengué ràpidament. De moment els veïns del nou vingut començaren a escorre's refregant-se pel seient i apilonant-se als extrems del banc, ben lluny. Després vingueren les fulgides cap a un altre banc, i els plors silenciosos dels més menuts que no gosaven contravenir l'ordre formal del mestre. No havien passat gaires dies que el senyor Vidal no tingué altre remei que enviar al negre a un banc separat, més curt que els altres, que ocupava l'espai sobrer entre la tarima i la porta d'entrada. Sols així el pànic restà apaiçat.

S'esdevingué que el cap de pocs dies un dels deixebles més trapacers de la classe féu una entremaliadura més grossa que de costum. La història no diu en què consistí, podria haver foradat una pissarra, o esquisinat el davantal del veí, o altre cosa semblant. El cas és que el senyor Vidal, home seriós i pràctic, cregué oportuna una correcció excepcional, i utilitzant el nou estat de coses, adoptà un to calmosament terrible i ordenà al menut que s'assegués al costat del negre.

Haurieu d'haver vist aquell menut d'orelles desplegadas, ulls bellugadíssos, i una cresta de cabell indomít dal't de tot el cap, ascient-se desconfiadament al banc, tan lluny com li fou possible del pobre "papu", i mirant-se'l esporguït.

El negre tristoï, en trobar-se amb un veí se'l mirà, i somrigué, migpartint l'apilona da cara i deixant veure per l'esclatxa vermella un rengle de dents blanquíssimes i rialleres. I, sigui que el menut volgués passar per atrevit, sigui que es sentís atret pel somriure, el cas és que s'acostà al negre fins a la distància mínima que li permetten la pissarra i els llibres, prudentment posats com a divisòria, i se li mirà a la cara.

El negre seguí somrient. Per aquell dia no es passà d'allí. Però l'endemà el noi continuà en el mateix lloc, i s'atreví a tornar a mirar el negre. Aquest tregué de la butxaca un ganivet de dues fulles i es posà a jugar-hi. L'altre l'admirà llargament i digué:—Deixa-me'l.—Contra, el que ell esperava, el negre l'entengué i li ho deixà. L'alegria va sobtar-lo: manejà el trempapomes, obrí les dues fulles, es féu un tallet al davantal, i el tornà al negre, el qual li digué, en el seu castellà, que a casa encara en tenia un de més gros.

Iniciada la conversa, aviat la mirada vigilant del senyor Vidal els sorprenéu rasant el banc amb el ganivet per marcar-hi qui sap quin signe o paraula. Entremig d'aquell nas que pujava prim i accidentat cap al front, on s'allargava amb una profunda arruga vertical, i aquella barba gris i roja que semblava que se l'aguantés amb les dents, el mestre deixà iniciar un somriure satisfet. I sense renyar el menut, el féu tornar al seu lloc primitiu.

La menudalla havia seguit l'incident amb gran atenció, i així que tornà a seure al seu lloc acostumat, les seves declaracions als veïns corregueren ràpidament per la classe. Allò de què el negre parlés una llengua comprensible i sobretot que tingués dos trempapomes, assolí tant d'èxit que els mancà temps per fer-s'ho saber dissimuladament els uns als altres. Un menut, vaper i bon minyó, fou menys traçut, i en voler fer passar la nova als d'un altre banc fou sorprès pel senyor Vidal, que el renyà i el puní enviant-lo, com abans al seu company, a seure al costat del negre.

L'impressió del puniment deixà al noi mut per uns moments. Atravessà la classe amb el cap baix; però en apropar-se al banc de l'exili s'illuminaren cobdiciosament els seus ulls. I així que s'hagué assegut, sense girar el cap digué al negre amb veu tremolosa:—Deixa'm veure el teu ganivet!

Aquell dia a la sortida el negre fou voltat, primer tímida, després amb entusiasme, per tota la menudalla. El trempapomes corregué de mà en mà: el negre fou iniciat en els jocs i resultà que corria més que els altres i que tenia una traça especial a fer saltar els cartronets; fou l'home del dia. Quan tornaren a estudi a la tarda, el senyor Vidal comprengué que no hi havia cap necessitat de seguir tenint separat el pobre negret, i el féu posar entremig dels altres, al primer banc.

Els veïns del negre, en sortir de classe, contaven meravelles. Sabia fer bagues de paper i ocells que bellugaven les ales, i sabia enraonar sense que hom li ho conegués en el moviment de la boca, i al seu costat hom estava millor que no a qual-sevol altre lloc de la classe.

Els altres els escoltavien plens de desig, i el veinatge del negre fou cada dia més cobejat; fins un dia, que la lluita silenciosa a empentes que sostenien diàriament dos

veïns del banc de darrera per posar-s'hi més aprop, acabà, girats els menuts un de cara a l'altre i agafats al respallter i al pupitre, en una lluita oberta a puntades de peu.

El senyor Vidal comprengué la causa del xivarri. Renyà i puní els actors del drama; però l'endemà, veient que a cada punt hi tornarien a ésser, decidí acabar d'un cop amb la causa inicial, i tornà a posar al negre tot sol al banc del costat de la tarima.

El disgust a la classe fou gros. El negre conscient ja de la seva importància, es passava el dia fent ganuyotes als companys, i ensenyant-los dissimuladament els ninots que dibuixava a la pissarra. I les cares dels brivalls, plenes de desig, se'l miraven de lluny, enyorant-lo més com més difícil veïen de tornar-lo a tenir aprop. Era la felicitat perduda.

I així fou com, el dia que un menudet de cabell ricat i color estantissa féu a la pissarra grossa la primera multiplicació sense cap errada, el senyor Vidal, possent de la solemnitat del moment, digué, mentre el menut prenia aires de triomfador, i tots se'l miraven amb enveja:—Molt bé, noi; molt bé. Ja que en saps tant, et deixo anar a seure al costat del negre.

MAURICI SERRAHIMA

25 anys enrera
(Juliol de 1901)

Dia 5.—Pompeu Fabra dona a l'Ateneu Barceloní una conferència sobre estudi i depuració de la llengua catalana. És molt celebrada. Es pot dir que constitueix la primera manifestació en gran de la campanya realitzada amb gloriosa exemplaritat pel mestre de les presents generacions.

Dia 6.—"La Epoca" de Madrid, la "scsuda", diu referint-se al problema del Marroc que el problema subsisteix per a un esdevenidor més o menys remot, però que les circumstàncies han variat; la imminència d'un conflicte armat està resolta o en camí de resoldre's d'una manera completament pacífica.

Una nota oficiosa d'aquells temps (facilitada a la premsa de Madrid): "Els diputats per Catalunya, senyors Sala, Travé, Roig i Bergadà, Godó, Forgas, Armifañ y Sánchez Ortiz, han visitat aquest matí al general Weyer per informar-lo sobre les aspiracions dels seus representants en sentit descentralitzador.

El general Weyer els ha escoltat molt complagut manifestant-los que aquestes aspiracions descentralitzadores sempre havien trobat en ell un eco de simpatia, perquè en res no perjudiquen, ans el contrari, vigoritzen el sentiment de la unitat de la pàtria, conforme ha indicat als mateixos comissionats.

Hem tingut ocasió de parlar amb alguns dels esmentats diputats per Catalunya, els quals ens han dit, respecte a la seva visita al ministre de la Governació que aquest els havia ofert traduir pràcticament en projectes de llei algunes reformes descentralitzadores administratives, per a totes les regions no solament per a Catalunya, ja que tot Espanya ansia igualment aquesta descentralització administrativa.

El ministre no els ha dit res de les relacions, ni de lluny, amb l'autonomia política.

En aquest punt el senyor Moret ha coincidit del tot amb el general Weyer. També ens han manifestat que el General Weyer ha censurat durament la campanya que a Madrid fan alguns contra Catalunya, dient el ministre de la Guerra que coneix molt bé aquesta regió i sap el que desitja, que és una ample descentralització administrativa."

Dia 7.—Mor a Barcelona, en el seu domicili del carrer de València, Joan Mañé i Flaquer, el degà dels periodistes d'aquell temps, director del "Diario de Barcelona".

Dia 8.—El Marquès de Camps presenta al projecte de resposta al discurs de la Corona, una esmena que comença dient: "El Congrés dels Diputats ha vist amb sentiment que el Govern actualment al front dels destins d'Espanya no hagi conegut en els discurs de la Corona, posat en els augustos llavis de S. M., ni un sol concepte, ni una sola paraula respecte al Regionalisme quan aquest sentiment de vida, aquesta orientació que tan poderosament avança en bastantes províncies del Regne, i molt especialment en algunes, exigeix ja que resoltament s'ocupi d'ell els Cossos Col·legiadors."

El Marquès de Camps visitó el senyor Pi i Margall amb l'objecte de demanar-li la firma a la seva esmena a la resposta del Misatge. I Hemeroteca General.

El senyor Pi i Margall li ha negat la seva firma, adhuc per autoritzar la lectura de dita esmena, en primer lloc per ésser poc radical, i en segon per citar-se en ella a la Reina.

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

CARRER DE FERNANDO
24 i 26. Sastre, Mod. i Camiseria.—BAS i TARRIDA
33. Ganiveteria.—AMERICAN MACHINE.
34. Institut Musical.—Acadèmia Ardevol.

CARRER CORTS CATALANES
460. Radio-Telefonia.—"BOMBETA MINERVA".
451. Inst. elèct. aigua i gas.—RAFEL SALA.
614. Pelleteria.—"LE RENARD".

CARRER CLARIS
102. Blau Catalunya.—J. LOPEZ LLAUDER.

CARRER DE TALLERS
72. Ceràmica i rajoles.—CASIMIR VICENS.

CARRER MUNTANER
65. Ribas i Ferrer. B. Regina Novel·les escoltides

CARRER COMTE ASALTO
15. Mobles a plaços i comptat.—JOSEP MACIÀ.

CARRER BOTERS
4. F. MONFALCÓN. Tapissos pintats i oleografies.

CARRER DEL CALL
1. C. FONT. Mantons Manila i Mantellines.
9. Llaneria i Sederia.—CASA PUIG.
28. pral. J. COSTA.—Antiguitats d'art.

CARRER DEL PI
11. Articles de Pell.—J. SAUCH.
13. 2^a. SASTRE.—L. MIR.
14. Art. Fotogràfics.—S. COSTA.
14. pral. Fca. Plisats.—BRUTAU I MOXO.

CARRER DE SANT PAU
3. Camiseria del Liceo.—JOAN VALLVÉ.

CARRER BALMES
126. RADIO-ELECTRIC Manufacturers.

RAMBLA DE CATALUNYA
15. Pelleteria "La Siberia".—J. TICÓ.
20. Perruqueria.—J. MAYMO.
94. LA ARTÍSTICA.—Brodats i Confeccions.
124. Instal. bones i barates.—Barnadas i Espinet.

CARRER DE LA BOQUERIA
36 i 38. Camiseria.—RODRIGUEZ & FERRER.

CARRER CORRIBIA
2 i 1^r. Llignes i Tirants CATALONIA.

CARRER VILA-VILÀ
66. Palla i Alfals JOSEP CATALA.

CARRER PORTAFERRISSA
22. Ganiveteria i perfumeria.—VDA. DUCHEIN
25. Camiseria A. DE B. CORNELLÀ.

CARRER ARIBAU
29 i 31. Perruqueria ENRIC SORIGUE

CARRER FONTANELLA
18. Art. Fotogràfics i Radio.—PÉREZ i SÁBAT.

CARRER JOVELLANOS
4. Art. Fot. i treballs de Laboratori.—E. Picazo

RONDA SANT ANTONI
66. OLLA EXPRESS.—Detalls a Import Aca.
76. Billars patentats Xiré.—"LA ACTIVA".

CARRER SALMERÓN
140. Articles fot. i radio.—V. CALDES ARCS.
193. Lâmp. Elect. i radio.—RAMON RABASA.

DIAGONAL
460. "Radio Iris".—J. B. MODOLELL.

Establiments
MARAGALL
Passeig de Gràcia, 95
BARCELONA

RAMON SUNYER
JOIER
Corts Catalanes, n.º 643
Telèfon 813-S. P. - BARCELONA

FREIXENET
SANT SADURNÍ DE NOYA

ÉS EL MILLOR XAMPANY

APARELLS I ACCESSORIS

PER A LA

RADIO TELEFONIA

DE LES MILLORS MARQUES

Venda al major i detall

Carrer Canuda, 45 i 47

BARCELONA

DIPÓSIT DE MATERIAL ELÈCTRIC

JOSEP CLAVELL

BRAGUERS I FAIXES A MIDA - SUSPENSORIS SPORT - MITGES - GENOLLERES - TURMELLERES ELÀSTIQUES - ESPARDENYES AMB SOLA DE GOMA - CINTURES PER OPERATS D'HERNIA
TIRANTS I CINTURONS DE CAUTXU - BITLLETES
COTONS - GLASSES - BENES
MARCA "LA GERMANA"
PILOTES TENNIS I FUTBOL - ESPONGES - PETAQUES
PITETS - BABERS - CALCETES TOT GOMA PER INFANTS - **PILOTES I JOGUINES TOT GOMA**
ARTICLES DE GOMA PER A BARBERS - MITJONS DE CAUTXU - GORROS DE BANY - TELES PER LLIT - XUPADORS
PRODUCTES TUSELL, S. A. - RONDA SANT PERE, 12 - BARCELONA

Solingen-Paris-Barcelona

(Cassa fundada per R. ROCA)
JOSEP ROCA

Navalles i Màquines d'afaitar assegurades
Ganiveteria - Tocador
Taller d'esmolat tota menad'eines
PLAÇA DEL PI, n.º 3

FOTOGRAVATS

TRICROMIAS - AUTOTIPIAS

PARAIGÜES :: OMBRELLES
VANOS
BASTONS

J. CARDÚS

PORTAFERRISSA, 10
BARCELONA

Oficina de còpies **CASA RENÉ**

Circulars - Treballs en estela - Rapiditat, bon costum i economia
CARRER DE MONTSIÓ, 18, TELÈFON 4525-A - BARCELONA

Dolços, dolços, dolços fins
per llepar-vos-hi els deu dits.
La casa més llaminera
la Casa Esteve Riera.

ESTEVE RIERA
Confiter i Patisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES, 9111.
TELÈFON A 2766.
CARRER DE MALLORCA, 507 i 509:
TELÈFON G-2.
BARCELONA

LLÀTZER DE TORMES

el clàssic de l'humor
demaneu-lo
a totes les llibreries

2 PESSETES

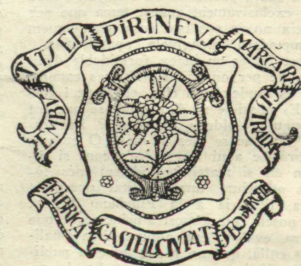
IGNASI FOLCH I TORRES

UNA DONA

NOVEL·LA CONTEMPORÀNIA

A TOTES LES LLIBRERIES

PREU: 3'50 PTES.

A SEU D'URGELL, NÚM. 124
A BARCELONA, NÚM. 2023-A
A SITGES, NÚM. 1383

Fàbrica de Llonganisses, la millor
de la nostra terra.
i Hemeroteca General

Demaneu a tot arreu la marca

"ELS PIRINEUS"

Quingles i Escaler

Castellciutat

(Seu d'Urgell)